

Ob visokih ukrepih za zaščito zdravja, je nujno sprostiti gospodarstvo, ne pa zaostri ukrepe

Cilja sproščanja: z okrepljenimi hitrimi testi bistveno bolj in hitreje zajezi epidemijo kot v zadnjih tednih, obenem pa takoj sprostiti nekatere dejavnosti že pred novim letom.

Že skoraj dva meseca zdravstveni in omejitveni ukrepi proti širjenju koronavirusa v Sloveniji niso prinesli bistvenega izboljšanja epidemioloških razmer. Ni rezultatov, kot so bili ob implementaciji zaježitvenih ukrepov napovedani in kot smo jih pričakovali. Pomemben del gospodarstva je čedalje bolj prizadet zaradi prepovedi ali močnih omejitev poslovanja, zaradi česar se gospodarska škoda iz dneva v dan močno povečuje.

Poudarek: Že zdaj vsak teden izgubimo 60 milijonov evrov dodane vrednosti. Če bi ukrepe v 14 dneh zaostri, bi dodatno izgubili tudi do 700 milijonov evrov dodane vrednosti.

Gospodarska zbornica Slovenije je naredila oceno nastale škode zaradi zaježitvenih ukrepov v obdobju dveh mesecev - od konca septembra do konca novembra. Ocenjena škoda je visoka in se giblje med 440 mio evrov in 600 mio evrov. Srednja ocena izgubljene dodane vrednosti je tako 520 mio evrov. Vsak teden omejevanja gospodarskih dejavnosti Slovenijo v povprečju stane vsaj 60 mio evrov zaradi izgubljene dodane vrednosti. V kolikor bi dodatno uvedli ukrepe, ki bi v še večji meri ohromili tudi industrijo in gradbeništvo, bi bili v samo 14 dneh ob 700 mio evrov dodane vrednosti.

Izračune o gospodarski škodi je naredila tudi Trgovinska zbornica Slovenije. Ta škoda samo v letošnjem letu, ko mora biti zaprto kar 80 % trgovine, znaša več kot 2 mrd EUR prihodkov ter 10.000 na novo prijavljenih oseb iz trgovinske dejavnosti na Zavodu RS za zaposlovanje.

Takšne razmere tako zaradi zdravstvenih kot tudi gospodarskih razlogov nujno terjajo razmislek o spremembah pristopa k preprečevanju širitve okužb z novim koronavirusom. Dosedanji ukrepi ne dajejo dovolj dobrih rezultatov, povzročajo pa veliko škodo. Zato gospodarske organizacije - Gospodarska zbornica Slovenije, SBC – Klub slovenskih podjetnikov, Združenje Manager, Trgovinska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Slovensko-nemška gospodarska zbornica, Britansko-slovenska gospodarska zbornica - apeliramo na pristojne, da:

- a. ublažijo aktualne ukrepe tam, kjer je njihova učinkovitost vprašljiva,
- b. pristopijo k ambicioznemu testiranju s hitrimi testi in se operativno dobro pripravijo za cepljenje,

a) Sprostitev ukrepov. V zadnjih dneh se pojavlja veliko dvomov v učinkovitost omejevanja nekaterih gospodarskih in drugih dejavnosti. Zapiranje posameznih dejavnosti ni podkrepjeno z oceno dejanskega epidemiološkega tveganja. Zato predlagamo sprostitev povsod, kjer je to mogoče in smiselno:

- **Takojšnje odprtje vseh trgovin**, v katerih je mogoče z omejitvami števila kupcev ob strogih pogojih (omejitve števila kupcev, higienski pogoji itn.) in ob doslednem nadzoru ob vstopu, učinkovito preprečevati okužbe. Tako bi tudi preprečili večjo koncentracijo kupcev v tednu pred prazniki.
- **Takojšnje odpiranje dejavnosti.** Omogočiti opravljanje storitev ena na ena oz. storitev, kjer je mogoče zagotoviti docela individualen pristop (frizerstvo, masaže, fizioterapije, druge higienske storitve, čevljarstvo, cvetličarstvo, opravljanje tehničnih storitev na domu ipd.). S tem bo manj dela in poslovanja na črno, ki ta hip dodatno ogrožata tako

javno zdravje kot javne finance, saj bo nadzor nad upoštevanjem ukrepov lažji, s tem pa tudi boljša zavezitev širjenja epidemije.

- **Takojšen ponoven zagon javnega potniškega prometa** v omejenem obsegu, in sicer ob strogih preventivnih pogojih in nadzoru.
- Dodatno bi bilo smiselno v celoti **zagnati varstvo predšolskih otrok ter ponovno odpreti osnovne šole**, vsaj za prvo triado.

b) Ambiciozno, dvofazno, testiranje s hitrimi testi. Slovenija zelo zaostaja pri uporabi hitrih testov za vzornimi državami, čeprav jih mnogi že uspešno uporabljajo. Do konca prejšnjega tedna še vedno niso bila objavljena strokovna navodila za njihovo uporabo zunaj zdravstvenih domov in domov za starejše občane, kljub številnim pozivom. Čeprav je jasno, da hitri testi zaradi svoje cenovne dostopnosti in hitrih rezultatov, seveda ob njihovi strokovni uporabi, lahko bistveno pripomorejo k zavezitvi epidemije. Kadrovske težave zdravstvenih izvajalcev so znane, razumljiva je tudi prednostna obravnava domov za ostarele (DSO). A vlada mora poskrbeti tudi za strokovno izvedbo testiranja pri gospodarskih subjektih, ki imajo legitimen interes ponovnega pričetka izvajanja svoje dejavnosti.

- Predlagamo, da se že pred novim letom izpelje hitro testiranje v celotni kritični infrastrukturi in na mestih z veliko frekventnostjo oseb, testno tudi v krajih z zelo visoko stopnjo okuženosti. Pri tem se naj vključijo medicina dela, vsi resursi Slovenske vojske (mobilne sanitetne enote), civilne zaščite in vseh, ki jih lahko hitro usposobimo za ta namen. Poleg tega naj se prednostno objavijo strokovna navodila za njihovo uporabo v podjetjih in drugih organizacijah, da bodo z njimi seznanjeni vsi, ki jih uporabljajo (ob nestrokovni izvedbi je hitro testiranje lahko velika ovira in razlog za napačne odločitve).
- Po novem letu predlagamo izvedbo množičnega testiranja s hitrimi testi po avstrijskem vzoru, saj bi tako lahko množično zaznali novo okužene, ki bi odšli v karanteno, virus pa se ne bi tako hitro širil.
- Obenem v istem obdobju predlagamo strožji nadzor nad spoštovanjem karantenskih odločb. S tem lahko preprečimo nevarnost tretjega vala epidemije.
- Množično testiranje s hitrimi testi je lahko tudi generalka za ekipe za cepljenje, saj bodo pristojni hkrati opravili usposabljanje. Za učinkovito cepljenje, ki je najbolj pomembno za ustavitev epidemije, zelo hitro potrebujemo akcijski logistični načrt in trening usposabljanja ekip, ki bodo opravljala cepljenje, s časovnico in promocijo cepljenja.

Menimo, da so navedeni ukrepi nujni za zavezitev okužb v decembru in januarju. S tem bomo zaščitili zdravje in življenja ljudi. Prav tako pa tudi nujno vitalnost gospodarstva, podjetnike in delovna mesta zaposlenih. Navsezadnje, našim prebivalkam in prebivalcem tako lahko omogočimo večjo svobodo gibanja, tako v zasebnem kot službenem življenju. S tem lahko bistveno zmanjšamo družbene stroške zavezitvenih ukrepov pri prebivalstvu in gospodarstvu. Zato gre naš apel tudi na vse državljane RS, da naj se strogo držijo ukrepov, saj bodo s tem bistveno pripomogli k normalizaciji razmer.

SBC – Klub slovenskih podjetnikov
Združenje Manager
Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
Slovensko-nemška gospodarska zbornica

Gospodarska zbornica Slovenije
Trgovinska zbornica Slovenije
Združenje delodajalcev Slovenije
Britansko-slovenska gospodarska zbornica

Ljubljana, 8. decembra 2020